

Politikernes hemmelige
**REDNINGSPLAN
FOR OL I OSLO**

● SPORTEM

**Topp
vin fra
Toscana**

● SIDE 44

FREDAG
ENDELIG HELG

X-ord
KOSTKRYSS

**24
SIDER
KRYSS**

Nr. 238
Fredag
29. august
2014
Uke 35
Kr. 25,00

■ **TO NYE UNDERSØKELSER:**

Kontorlandskap

GJØR

DEG

SYK

● SIDE 12 og 13

**Terrorarmen
i sommer:**

**- Skulle
drepe folk
med kniv**

● SIDE 6 og 7

ANNONSE

**Enkelt å velge
norsk mat!**

NYT NORGE GARANTERER:

- at råvarene er norske
- at bonden følger strenge, norske regler
- at maten er produsert og pakket i Norge

Matmerk.

Ekspertene slakter åpent kontorlandskap: ● Nedsatt

- GJØR DE

Av MARIE MOEN KINGSRØD

Sjefene vil ha de ansatte ut av lukkede kontorer og inn i åpne kontorlandskap. Ekspertene mener det gjør oss mindre konsentrerte og mer syke.

Ekspertene VG har pratet med mener at det finnes betydelig mer seriøs forskning som setter lys på de negative sidene ved åpent kontorlandskap, enn de positive.

To ferske, skandinaviske undersøkelser konkluderer med at åpent kontorlandskap kan påvirke helsen vår:

En dansk undersøkelse av Analyse Danmark viser at 60 prosent av alle ansatte i åpne kontorlandskap opplever nedsatt konsentrasjon. 35 prosent opplever at de gjør feil på jobben. En av fire melder om at støy er et så stort problem at de må jobbe overtid for å hanskkes med oppgavene.

En annen ny undersøkelse av Stressforskningsinstituttet ved Universitetet i Stockholm viser at de som jobber i delt kontor har høyere korttidsfravær enn ansatte som hadde cellekontor. Risikoen for langtidsfravær øker også for kvinner i åpne kontorlandskap kontra lukkede.

- Økt smitterisiko

- Det er en svensk studie og en stor dansk studie som viser at man blir sykere på kontorer med åpent landskap. Årsaken er nok en kombinasjon av økt stress, bråk og belastninger. Dette i tillegg til at folk sitter sammen og puster inn samme luft. Da øker smitterisikoen, sier Knut Inge Fostervold. Han er førsteamanuensis i psykologi ved UiO, og har spesialisert seg på arbeids- og organisasjonspsykologi.

Fostervold mener at også støvproblematikk kan være en del av forklaringen på hvorfor flere blir syke i åpent kontorlandskap. Det finnes teorier om at arbeidere i moderne kontorer har flere luftveisirritasjoner fordi det er problemer knyttet til ventilasjonsløsninger. I åpne kontorlandskap er det nødt til å være gode ventilasjonsløsninger. Dersom det for eksempel under byggeprosessen legger seg mye støv i kanalene i ventilasjonsanlegget - som blir liggende der - puster de ansatte det inn.

- Det er uansett et problem hvis folk blir mer syke av dette, sier han.

Gult lys

Stein Knardahl, avdelingsdirektør ved avdeling for arbeidspsykologi i Statens arbeidsmiljøinstitutt, mener at studiene som viser mer sykdom blant de som jobber i åpne kontorer bør være en vekker.

- «Alle» går over til åpne kontorløsninger. Disse studiene bør være et gult lys som sier at det er noen problemer man ikke er helt sikre på. Hvis slike kontorer øker korttidsfraværet, er det nok stress- og

FAKTA APNE LANDSKAP

Ekspertenes beste tips til hvordan du overlever støyet og forstyrrelsene i åpne kontorlandskap, og hvilke hensyn du må ta:

- Alle må ta forholdsregler. Du må ta hensyn til at du har kollegaer som jobber med annet. Uansett om du prater i telefonen eller med andre - snakk lavt.
- Det kan være en fordel å gå på et møterom eller på et annet lukket og stille rom når du skal prate i telefonen.
- Det kan lønne seg å bruke «hjemmekontor» til krevende konsentrasjonsoppgaver. Har du en oppgave du føler du jobber bedre med hjemme, gjør en avtale med sjefen om det.
- Ta tenkepauser ved å oppsøke stillerom og lignende. Det er viktig å være alene og klare tankene.
- Avtal noen felles kjøreregler med kollegaene, slik at alle tar hensyn til hverandre.

Kilde: Statens Arbeidsmiljøinstitutt og Stig Rusti/Fourstep

støyrelaterte plager som forkjølelse, influensa og kanskje kronisk hodepine, sier Knardahl.

Han mener at det ikke er noen holdpunkter i forskning for at et åpent kontorlandskap gir bedre sosialt samspill og produksjonsøkning.

- Vi vet altfor lite om virkningene av delt kontor. En konsekvens av det kan være at folk føler lite kontroll over eget arbeid. Dette er en av de faktorene som spiller sterkest inn når det kommer til sykefravær, sier han.

Knardahl sier at å jobbe sammen med andre også fører til konsentrasjonsproblemer.

- Det er en ting å høre lyder, men det er en annen ting å plukke opp samtaler. Det gjør deg ukonsentrert. Det fører til at en del velger å høre på musikk; og multitasking kan være negativt i forhold til prestasjonsevnen, sier Knardahl.

Mindre effektiv

Forskning av det norske lederutviklingsselskapet Fourstep viser at ansatte er 30 prosent mindre effektive i åpne kontorlandskap sammenlignet med lukkede kontorer.

- Det er problematisk at det stadig bygges nye slike kontorer. Det skyldes blant annet manglende kontakt med eksperter på området og at mange bedrifter er veldig fokusert på kostnadsreduksjon. Ulempe med åpent kontor er at støy og avbrytelser ofte fører til at man lettere mister konsentrasjonen. Dette kan gå utover nøyaktigheten og effektiviteten i arbeidet. Vinningsen går opp i spinningen, sier Stig Rusti i Fourstep.

Til tross for få dokumenterte bevis på dette, mener Rusti at det også kan finnes fordeler ved å sitte nærmere kollegaen: Terskelen for å samarbeide kan bli lavere, og man kan bli inspirert av andre kollegaer. Dessuten mener mange at man kan bli mer kreativ.

E-post: marie.moen.kingsrod

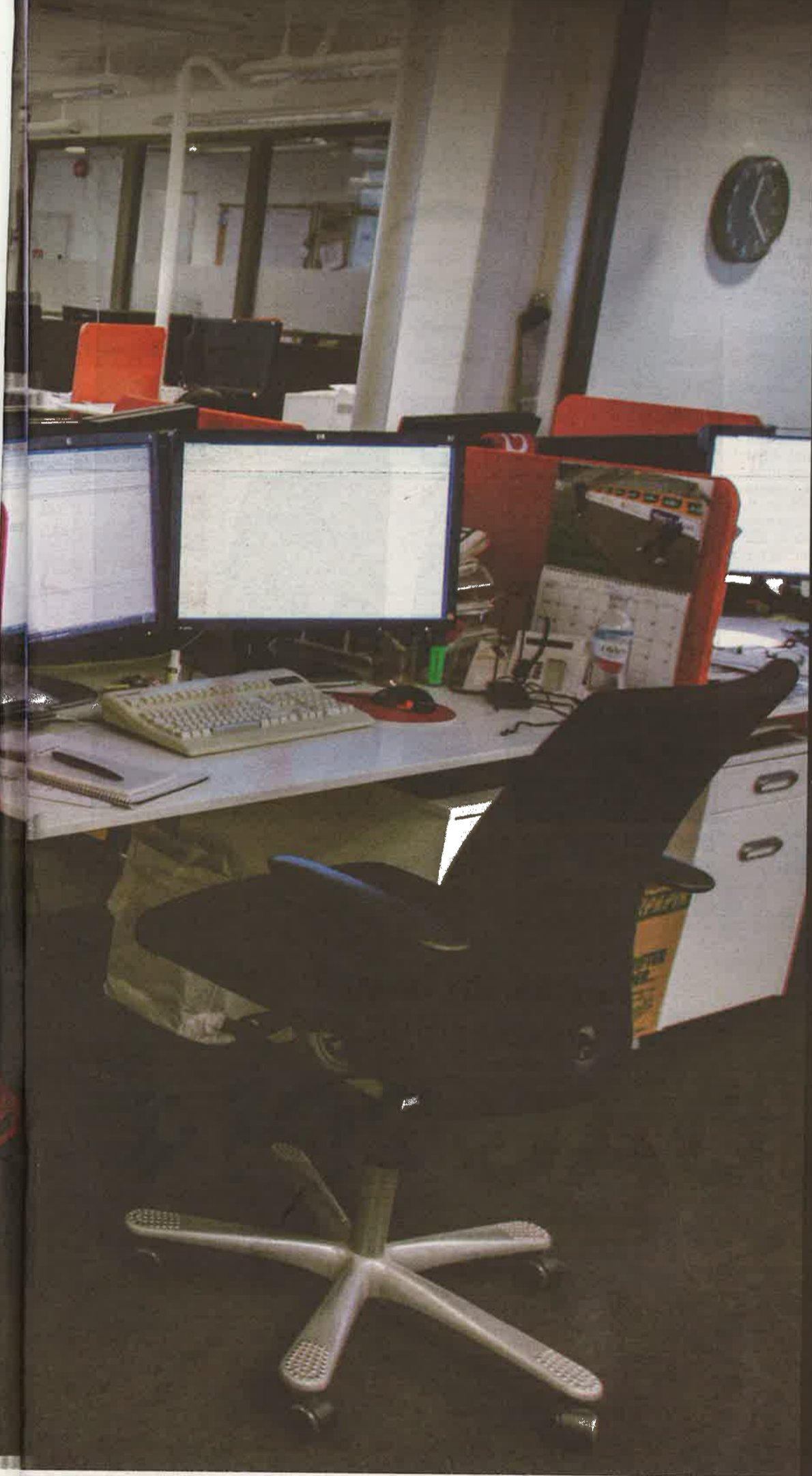

ÅPENT KONTORLANDSKAP: Til tross for at stadig flere bedrifter får åpent kontorlandskap, er det svært omdiskutert.

Foto: SCANPIX

Økt konsentrasjon ● Mer stress ● Økt smitterisiko

VI BLIR SYKERE

FOR FÅ PLAGSER: Gjensidige har 820 ansatte, men bare 656 kontorplasser. Dette er en konsekvens av det åpne kontorlandskapet. Likevel synes kontoransvarlig ved Gjensidige, Per T. Halvorsen, at det fungerer fint. FOTO: NILS BJÅLAND

– SPARER MYE PENGER

Gjensidige har bare kontorplasser til 80 prosent av de ansatte, og ingen har faste plasser. Dette er en del av det åpne kontorlandskapet.

– Selvfølgelig er det økonomiske aspektet en av grunnene til at vi har byttet fra cellekontor til åpent landskap. Vi bruker 10.000 kvadratmeter mindre nå enn vi gjorde før, og da sparer vi mye penger på utgifter i form av husleie. Men vi gjorde det også fordi vi vil være med på å skape framtidens arbeidsplass, sier Per T. Halvorsen. Han er ansvarlig for kontorlandskapet i Gjensidige Oslo sine kontorer.

I november 2013 gjorde bedriften en helomvending: De flyttet hele kontoret, og i tillegg innførte de åpent kontorlandskap. Gjensidige har 820 ansatte som skal ha plass i bygget – men bare 656 kontorplasser. Og ingen har faste plasser.

Mer hjemmekontor

– Jeg var bekymret for hvordan det skulle fungere. Jeg fikk ikke sove godt de siste månedene før vi skulle flytte. Jeg fryktet det ikke ble nok plasser til alle, og at det skulle bli kaos, sier Halvorsen.

Men slik ble det ikke, ifølge ham. At kun 80 prosent av de ansatte har kontorplass fungerer greit; og det er alltid såpass mange ute av kontoret at alle har et sted å sitte. Unntaket er de første dagene etter jul.

– Da er det nesten ingen seminarer, møter eller reiser. Da kan det bli trangt på kontoret. Bortsett fra det er vi veldig fornøyd med å ha et slikt åpent landskap, sier Halvorsen.

– Undersøkelser viser at et slikt landskap fører til mer sykefravær. Merker dere noe til det?

– Nei. Men noen har mer hjemmekontor når de arbeider med krevende oppgaver.

Stor forandring

I motsetning til mange andre bedrifter valgte Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS) å ha lukket kontorlandskap da de byttet lokaler.

– Det var et sterkt ønske fra de ansatte om å ikke ha åpent kontorlandskap. Mange har behov for konsentrasjon, og det kan være vanskelig når mange andre sitter rundt. Hadde vi valgt noen annet tror jeg en del hadde blitt misfornøyd, sier Sekretariatsleder i YS, Elisabeth Kristensen.

Norsk Forskerråd har imidlertid valgt å bytte fra cellekontor til delt kontor.

– Det er en trend nå å bygge mer åpent. Og vi tror det vil bedre blant annet det sosiale miljøet, sier administrerende direktor i Forskerrådet, Arvid Hallen.

Han forklarer at de ansatte har ulike meninger om hvordan de opplever å måtte bytte til åpent landskap: De går fra å være vant til å ha et helt eget kontor med egen plass, til å sitte en droy meter fra kollegaen.

– Noen frykter nok at det skal bli bråk og forstyrrelser av dette, mens andre er mest spent. Men våre erfaringer viser at det fungerer godt og gir godt samarbeid, sier han.